

**Wyrok z dnia 7 sierpnia 1997 r.
II UKN 166/97**

W sprawie o ustalenie wysokości emerytury z tytułu zatrudnienia za granicą istotne jest wyjaśnienie jaka była kwota, od której opłacano składkę, a nie to, czy kwota ta została prawidłowo obliczona.

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 1997 r. sprawy z wniosku Jerzego Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o wysokość emerytury, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 29 stycznia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Jerzy Z. w kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 stycznia 1997 r. zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne... (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330). Jako podstawę kasacji powołano w niej także, chociaż bez wskazania naruszonego przepisu, zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że wnioskodawca wyraził zgodę na zadeklarowaną przez pracodawcę kwotę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 1991 r. do 23 marca 1992 r.

Wniosek kasacji zawiera żądanie zmiany zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że podstawę wymiaru emerytury za okres od 1 stycznia 1991 r. do 23 marca 1992 r., należało ustalić na zasadach ogólnych w oparciu o faktycznie otrzymywane przez - wnioskodawcę wynagrodzenie bądź uchylenia tegoż wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie w części oddalającej roszczenie wnioskodawcy.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy w granicach kasacji (art. 393¹¹ KPC) zważył, co następuje:

Zaskarżonym kasacją wyrokiem Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zarówno apelację Jerzego Z., jak i apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 17 października 1996 r. Apelacja Jerzego Z. dotyczyła zaskarżonego wyroku w jego części oddalającej odwołanie (pkt II tego wyroku). Natomiast apelacja ZUS dotyczyła wyroku w jego części uwzględniającej odwołanie Jerzego Z. od decyzji ZUS Oddziału w W. z dnia 25 października 1995 r. i z dnia 13 września 1996 r. przez zmianę tych decyzji i przyznającej Jerzemu Z. wyrównanie emerytury w wysokości ustalonej

decyzją z dnia 13 września 1996 r. od dnia 1 października 1995 r. wraz z należnymi odsetkami.

Kasacja zaskarża cały wyrok Sądu Apelacyjnego, a więc obejmuje również tę jego część, która zawiera oddalenie apelacji ZUS wniesionej od wyroku Sądu I instancji, uwzględniającego częściowo roszczenie, dochodzone przez Jerzego Z. Na rozprawie przed Sądem Najwyższym pełnomocnik Jerzego Z. popierał kasację i jej wnioski, dotyczące uchylecia lub zmiany zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, nie ograniczone do orzeczenia o oddaleniu apelacji ZUS. W uzasadnieniu kasacji nie został przedstawiony jakikolwiek wywód, z którego mogłoby wynikać, że Jerzy Z. ma interes prawny w uchyleniu lub zmianie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację ZUS. Wprawdzie powołana podstawa prawna kasacji została tak sformułowana, że odnosi się do całego zaskarżonego wyroku, jednakże skonkretyzowany w niej zarzut w istocie ma sens tylko w stosunku do orzeczenia o oddaleniu apelacji Jerzego Z. Można zatem uważać, że zaskarżenie w kasacji całego wyroku Sądu Apelacyjnego wyniknęło z oczywistego błędu pełnomocnika Jerzego Z. Z pewnością nie zachodzą żadne usprawiedliwione podstawy do uwzględnienia kasacji od rozstrzygnięcia korzystnego dla wnoszącego kasację.

Nie ma jednakże usprawiedliwionych podstaw rozpatrywana kasacja także w części odnoszącej się wprost do oddalenia w zaskarżonym wyroku apelacji wnioskodawcy. W tym zakresie kasacja powołała się na naruszenie przepisu § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.). Stosownie do powyższego przepisu podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników zatrudnionych za granicą w polskich zakładach pracy stanowi kwota zadeklarowana, za zgodą pracownika, przez zakład pracy, nie niższa od przeciętnego wynagrodzenia.

Rozpatrując powyższy zarzut kasacji należało w pierwszym rzędzie zauważyć, że nie odnosi się on do podstawy prawnej zaskarżonego wyroku. Stosownie bowiem do przedmiotu sprawy, którym jest odwołanie od decyzji ZUS, ustalającej wysokość emerytury, przesłankę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy określające zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury. Chodziło wszak o ocenę prawną tego, czy ZUS w zaskarżonej do Sądu decyzji prawidłowo wyliczył należną odwołującemu się emeryturę w oparciu o prawidłowo określone przesłanki.

Z tego punktu widzenia nie budzi zastrzeżeń to, że Sąd Apelacyjny wyjaśniając podstawę prawną swego wyroku przede wszystkim wskazał na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent, w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1990 r. (Dz. U. Nr 71, poz. 418). Stan faktyczny sprawy podlegał ocenie w szczególności według § 10 pkt 1 powyższego rozporządzenia stanowiącego, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytur pracowników zatrudnionych za granicą, przyjmuje się kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju. Z regulacji tej wynikał zatem prawny obowiązek organu rentowego oparcia podstawy wymiaru emerytury o ustalenia dotyczące kwot, "od których opłacono składkę."

Zaskarżony wyrok wynikający z ustaleń faktycznych i ustaleń prawnych w

zakresie przesłanek zastosowania wyżej powołanego przepisu § 10 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. nie został w tym zakresie w ogóle w kasacji zakwestionowany i w konsekwencji nie mógł być w tym przedmiocie, który jest istotny dla oceny rozstrzygnięcia sprawy i poddany ocenie Sądu Najwyższego (art. 393¹¹ KPC).

Jeżeli zaś chodzi o zarzut kasacji to - jak to wyżej podniesiono - nie odnosi się on do wskazanej podstawy rozstrzygnięcia sprawy, ale do kwestii prawidłowości opłacania składki przez zakład pracy wnioskodawcy. Nie jest to jednak, wbrew wnioskowi kasacji, kwestia o rozstrzygającym znaczeniu, skoro w świetle nie kwestionowanego kasacją zastosowania przepisu dotyczącego zasady ustalenia podstawy wymiaru emerytury za okres zatrudnienia za granicą decydujące znaczenie miało ustalenie tego, jaka była kwota, od której opłacano składkę, a nie to, czy kwota ta została prawidłowo określona. W tej ostatniej kwestii dotyczącej podstawy wymiaru składki Sąd Apelacyjny ustalił, że z okoliczności sprawy wynika jednoznacznie, iż zakład pracy wnioskodawcy (Ministerstwo Spraw Zagranicznych), deklarując kwotę stanowiącą podstawę wymiaru składek niższą od faktycznie uzyskiwanego przez wnioskodawcę wynagrodzenia, uczyniło to bez jego zgody. Jednakże według ustaleń faktycznych Sądu brak ten "został uzupełniony przez uzyskanie takiej zgody w dniu 23 marca 1992 r., przy czym z oświadczenia wnioskodawcy nie wynika, aby zgoda ta dotyczyła jedynie okresu po złożeniu oświadczenia, szczególnie wobec treści clarisu Nr 1156 z dnia 20 marca 1992 r., z którym to oświadczeniem koresponduje". Jeżeli - stwierdza dalej Sąd Apelacyjny - wnioskodawca potwierdził czynności zakładu pracy dotyczące podstawy składki na ubezpieczenie społeczne, to tym samym czynności te uzyskały skuteczność za cały okres. Brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że z § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. wynika "nieważność" czynności, o której mowa w tym przepisie tylko na skutek braku "uprzedniej zgody pracownika".

Powyższe wskazuje, że zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku ocena dotycząca § 9 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. wynika z określonej podstawy faktycznej, którą Sąd ten ustalił, w szczególności z przyjęcia, że wnioskodawca wyraził na zadeklarowaną przez zakład pracy kwotę jako podstawę opłacenia składki zgodę, obejmując nią również okres wcześniejszy. Ustalenia te - jak to wyżej wskazano - wynikają z oceny przez Sąd określonych dowodów i oświadczeń wnioskodawcy. Sąd Najwyższy nie ma żadnych podstaw do zakwestionowania tych ustaleń w świetle zarzutów kasacji, która ogranicza się do ogólnikowej oceny wnoszącej kasację, że ustalenie to jest sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem, bez konkretyzowania tej wadliwości, a nawet bez wskazania przepisu postępowania, któremu Sąd Apelacyjny miałby uchybić (art. 393¹ pkt 2 KPC). W konsekwencji tego bezzasadny jest zarzut błędnego zastosowania przepisu § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. Sąd Apelacyjny miał na uwadze po pierwsze to, że o niezasadności rozpatrywanej apelacji decydowały inne przesłanki w zakresie zasad ustalania podstawy wymiaru emerytury i po drugie, że została wyrażona wymagana w powołanym przepisie zgoda pracownika na zadeklarowaną przez zakład pracy kwotę podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Z powyższych przyczyn, skoro rozpatrywana kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku (art. 393¹² KPC).

=====